Küresel Kamu Malı: Barış ve Güvenlik

Dr. Öğr. Üyesi Ayşegül KANBAK

Batman University, Faculty of Economic and Administration Sciences, Batman/Turkey

E-Mail: akanbak@gmail.com

Öz

Küreselleşme olgusu ile birlikte anılan küresel kamusal mallar kavramı, ilk kez Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı yayınlanan bir eserde incelenmiş, tanımı iki ölçüte bağlanmıştır. Faydalarının tüm ülkelere yayıldığı, tüketiminde rekabetin ve dışlanmanın mümkün olmadığı ve finansmanın küresel olarak karşılandığı mallar şeklinde tanımlanan küresel kamu malları içinde barış ve güvenlikte bulunmaktadır. Küresel kamusal mal olarak kabul edilen barış ve güvenliğin sunulmasında barışın sağlanması, atışmaların önlenmesi ve ülkelerin kendi savunma sistemleri de tamamlayıcı faaliyet olarak küresel kamusal mal sayılmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Küreselleşme, kamusal mallar, finans, barış ve güvenlik

Giriş

1970'lerin sonlarından itibaren meydana gelen değişim ve dönüşümlerle birlikte, bilgi ve iletişim teknolojilerinde yaşanan gelişmelerin de etkisiyle küreselleşme olgusu kendisini her alanda hissettirmeye başlamıştır. Küreselleşme genellikle ekonomik özgürleşme, serbestleşme, artan sayıda piyasaya mal ve hizmet sunumu, uluslararası piyasaların bütünleşmesi, sınır ötesi ticaret, yatırım, ulaştırma, seyahat, göç ve iletişim gibi artan faaliyetlerin özelliklerine bağlıdır. Bu faaliyetler bir yandan küreselleşmenin unsurlarını oluştururken diğer yandan insan hayatlarının birbirine bağımlı hale gelmesini sağlamaktadır. Kamusallığın bu görünür artışı, herhangi bir yerde yaşanan olayın dünya çapında yankı bulmasını sağlamaktadır. Uluslararası politikalar, ilkeler, standartlar ve kurallar genişleyen uluslararası faaliyetlerin ortak kuralları olarak tanımlanmaktadır. Barış ve güvenlik, terör ve uyuşturucu kaçakçılığını kontrol etme, küresel iklim değişikliği riskini önleme, bulaşıcı hastalıkların yayılmasıyla mücadele etme veya küresel iletişim ve ulaşım ağları oluşturma gibi küresel kaygılarla ilgili birçok uluslararası anlaşma, faydaları ve zararları ulusal sınırları aşan kamu malları ile ilgilidir. Bu durum aynı zamanda kamu

mallarının küreselleştiğinin kanıtlarıdır. Dolayısıyla küreselleşme ve küresel kamu malları ayrılmaz bir şekilde birbiri ile bağlantılıdır.

Yaklaşık iki yüz yıl önce, Kant, evrensel dünya cumhuriyeti, dünya yurttaşlığı ve ebedi barış kavramları ile tüm dünya toplumlarının bir çatı altına toplanması gerektiğini düşünmüş ve "ebedi barış" yolunun reçetesini sunmuştur(Kant,1960). Bugün, Kant'ın döneminden oldukça farklı bir devirde yaşamaktayız. Gerçekleşen dünya savaşları, soğuk savaş, terör ve birçok çatışma ve anlaşmazlık barış kavramının önemini ve küreselliğini ortaya koymuştur. Günümüzde, barış kavramını, güvenlik kavramından ayrı düşünmek mümkün değildir. Barış, farklı kimliklerin, grupların, toplumların ve ulusların uyumlu biçimde insan hak ve özgürlüklerine dayalı ortak değerler üzerinden farklılıklarını koruyarak yaşamalarıdır(www.ihd.org).

II. Dünya savaşından sonra, dünya ülkeleri, uluslararası barış ve güvenliğin korunması hakkındaki kararlılıklarını, Birleşmiş Milletlerin kuruluş aşamasında kabul ettikleri antlaşmanın 1.maddesinde göstermişlerdir. Birleşmiş Milletler için uluslararası barış ve güvenliğin korunması ana amaç ve ilke haline gelmiştir. 1948 yılında kabul edilen İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi, insanların sahip olması gereken ekonomik ve sosyal hakları ilk kez tanımlamış ve bugün bu bildirge de tanımlı insan haklarının, aynı zamanda insanın fiziksel ve moral bütünlüğüne ilişkin güvenlik talepleri olduğu ileri sürülmektedir(Dağı,2004:6).

Bu çalışmada, küresel kamu malı olarak barış ve güvenlik kavramları irdelenmeye çalışılacaktır. Bu bağlamda öncelikle, barış ve güvenlik kapsamında küresel kamu malının tanımı ve sınıflandırılması yapılacak, daha sonra da barışın sağlanmasındaki aktörler, barışın finansmanındaki sorunlar tartışılmaya çalışılacaktır.

A. Küresel Kamu Mallarının Tanımı ve Sınıflandırılması

Hızla küreselleşen dünya yeni yaklaşım ve kavramları da beraberinde getirmiştir. Bu kavramlardan biri olan küresel kamu malı, ilk olarak 1999 yılında Birleşmiş Milletler Kalkınma programı (UNDP) tarafından hazırlanan "Küresel Kamusal Mallar: 21 Yüzyılda Uluslararası ilişkiler"[1] adlı çalışmada detaylı olarak incelenmiş ve küresel kamu mallarının tanımı iki ölçüte bağlanmıştır (Kaul, Grunberg ve Stern, 1999:2-3). Birinci ölçüt, bu malların faydalarında tüketiciler arasında rekabet olmaması ve dışarıda bırakılmamasıdır. İkinci ölçüt ise malların bu özelliklerine küresel bir açıdan bakmakta olup faydaların tüm ülkeleri, insanları ve kuşakları ilgilendirmesidir. Bir başka ifade ile ülkeler arasında küresel kamu malları için rekabet yoktur ve kimse bu malları

1 "Global Public Goods: International Coopreration In The 21St Centur

kullanmaktan mahrum edilemez (Ferroni ve Mody, 2002 aktaran Yılmaz, 2010:139). Bu bağlamda küresel kamu malları "faydaları tüm ülkelere, nüfus gruplarına ve nesillere yayılan ya da en azından faydasının birden fazla ülke ya da gruba yayıldığı, herhangi bir nüfus grubu veya bugünkü ve gelecek nesillere ayrımcılık yapılmadan üretilen mallar" olarak tanımlamaktadır (Kaul, Grunberg ve Stern, 1999 aktaran Debedek, 2015:33). Malların üretildiği yerden ziyade faydasının dağılımının vurgulandığı tanımda, bir malın küresel kamu malı olabilmesi için herhangi bir yerden ulaşılabilir olması önem taşımaktadır. Küresel kamu malları sadece belirli ülkeleri toplumun bir kısmını ya da bugünkü nesilleri değil bütün ülkeleri, tüm toplumları ve gelecek kuşakları da kapsamaktadır.

Küresel Kamu malları ile ilgili literatürde farklı sınıflandırmalar bulunmaktadır. Bu sınıflandırmalar içinde küresellik boyutunun ön plana çıktığı ayrımlarda, ölçüt faydanın dağılma alanıdır ve bu dağılma alanı açısından kamu malları yerel, ulusal, bölgesel veya küresel kamu malları olarak sınıflandırılırlar. Genellikle bu durumda faydalar yerine zararlar dağılmakta ve bu malların yarattığı negatif dışsallıklar sınırlar ötesine yayılmaktadır (Kanbur v.d., 1999:56).

Kamusallık boyutu açısından sınıflandırma, tüketimde rekabet olmaması ve dışarıda bırakılamama özelliklerine göre yapılmaktadır. Bu ayrıma göre küresel kamu malları; tam küresel kamu malları, yarı küresel kamu malları, klüp malları ve bağlı ürünler olarak dörde ayrılır. Tam küresel kamusal mallar, tüketimde rekabetin olmadığı, dışlanamayan mallardır. Örneğin küresel ısınmaya neden olan gazların emisyonunun azaltılması, küresel düzeyde kimsenin birbirine rakip olmayacağı ve dışarıda bırakmanın mümkün olmadığı faydalar sağlamaktadır. Küresel yarı kamusal mallar, faydanın kısmen rakip olduğu maliyetlerde kısmen dışlamanın mümkün olduğu mallardır. Küresel kulüp malları ise faydada dışlamanın mümkün olduğu mallardır. Bağlı ürünler ise kamusallık dereceleri önemlidir. Buna göre tek sunumda iki veya daha çok ürün üreten, bir başka deyişle hem ülkeye hem de küresel topluluğa yarar sağlayan ürünler üreten mallardır (Yılmaz, 2010:140). Kamusallık açısından bir başka ayrım malların "kamusallık üçgeni" adı verilen bir yöntemle sınıflandırılmasıdır (Kaul-Mendoza, 2003: 92). Bu yaklaşıma göre, küresel bir malın kamusallığı üç boyuttan oluşmaktadır. Kamusallık üçgeninin bir köşesini tüketimde kamusallık, ikinci köşesini karar almada kamusallık ve üçüncü köşesini net faydaların dağılımda kamusallık oluşturmaktadır. Eğer, bunları bir üçgenin köşelerine yerleştirdiğimizde eşkenar bir üçgen ortaya çıkıyorsa, her üç kamusallıkta ideal olarak sağlanıyor demektir. Ancak küresel kamu mallarını, kamusallık üçgeni kavramına göre değerlendirdiğimizde farklı durumlar ortaya

çıkmaktadır (Kirmanoğlu vd, 2006:28).

1. Tüketimde ve faydaların dağılımında tam olarak kamusal, ancak karar alma düzeyinde tam olarak kamusal olmayan durumlar
2. Tüketimde ve karar alma düzeyinde tam olarak kamusal, ancak faydaların dağılımında tam olarak kamusal olmayan durumlar
3. Tüketimde tam olarak kamusal, ancak karar alma düzeyinde ve faydaların dağılımında tam olarak kamusal olmayan durumlar
4. Her üç düzeyde de tam olarak kamusal olmayan durumlar

Küresel kamu malları ile ilgili bir başka sınıflandırma Dünya Bankası(DB) sınıflandırılması olarak adlandırılan ve malları temel ve tamamlayıcı faaliyetler açısından ayıran sınıflandırmadır. Temel faaliyetler, malların üretimine yönelik faaliyetler olarak kabul edilirken, küresel kamusal malların tüketimine hazırlayan, tüketimini mümkün kılan aynı zamanda ulusal kamusal mal yaratan faaliyetlerde tamamlayıcı faaliyetler olarak adlandırılmaktadır (Dedebek, 2015:44). Tamamlayıcı nitelikteki faaliyetler ise daha çok kalkınma hedeflidir. Gelişmişlik düzeyi yüksek olan ülkeler, aynı miktarda bir kamusal maldan daha fazla fayda sağlarken, düşük olan ülkeler yeterince fayda sağlayamayacaklardır (Ferrroni ve Mody, 2002:5).

Küresel kamu malları ayrıca sektörlere göre çevre, sağlık, bilgi, yönetişim ve barış ve güvenlik olarak sınıflandırılabilir.

B. Küresel Kamu Malı Olarak Barış ve Güvenlik

Barış ve güvenlik, insanlığın yüzyıllardır peşinden koştuğu küresel değerlerdir. Dünya, öyle birbirine bağlı ve bütünleşmiştir ki tanımlanan ulusal sınırlarla güvenliği sınırlandırmak imkânsız durumdadır. Böyle bir güvenlik, diğer devletlerin harcamaları ile değil güvenlikle ilgili birleşmeleri sonucunda kazanılır ve askeri, ekonomik, politik, çevre, sağlık ve güvenliğin diğer boyutlarını tahlil etmek zorundadır(Intriligator, 2007a:31).

Barış tanımlanması güç bir kavram olmasının yanında yokluğunda anlaşılan bir kavramdır. Galtung, barışı "negatif" ve "pozitif" olarak ikiye ayırmaktadır. Negatif barış, savaş ve büyük boyutlu çatışmaların olmadığı biri durumu ifade ederken, pozitif barış ise yapısal şiddetin yokluğu olarak yani adaletli ve eşit bir toplumu ifade etmektedir(Yılmaz, 2010:143, Dedebek, 2015:98). Güvenliğin farklı algılanması tanımlanmasını güçleştirmekte ve tanımda ortaklaşma mümkün olmamaktadır. Kavramın dinamikliği ve bakış açısı, farklı algılanmasına ve üzerinde mutabık olunan bir tanım oluşmamasına neden olmaktadır (Dedebek, 2015:103).

Barış kamu ekonomistleri tarafından bir kamu malı olarak kabul edilmektedir. Eğer bir ülke barış içindeyse, hiçbir yerleşik malın faydasının dışında bırakılmaz. Diğer yandan küresel barış, ulusal düzeydeki adalet ya da asayiş gibi diğer kamu mallarına benzer faydalar sağlar. Bugün küreselleşmenin yaşandığı dünyada barış ve güvenliğin sağlandığı yerlerde, bu olumlu faydadan herkes yararlanır, dışlama ve rekabet söz konusu değildir.

Intriligator(2007b), küresel güvenlik, dünyamızın hayati menfaatleri için tehditlerin yokluğu olarak tanımlanırken, 1990'larda, devletlerin sınır güvenliğini ve bütünlüğüne yönelik tehditlere odaklanan bir anlayıştan, insan hayatı ve sağlığını hedef alan tehditlere odaklanan bir güvenlik anlayışına geçilmeye başlanmıştır. Bu yeni tehditlere karşı kullanılan terim artık milli güvenlik değil, insan güvenliği olmaktadır (Reich,2004:1). İnsan güvenliği, dünyada bireysel insanların hayati menfaatleri için tehditlerin yokluğu olarak tanımlanır (Intriligator, 2007a:31). İç savaşlar, etnik çatışmalar, terör, otoriteryen rejimlerin saldırgan tutumları ve bütün bunların yarattığı göç dalgaları küresel barışı tehdit eden olgulardır. Dolayısıyla, temel hak ve özgürlüklerin güvence altına alınması anlamında, bireysel güvenlikle ulusal güvenlik ve ulusal güvenlikle küresel güvenlik arasında pozitif bir ilişki bulunmaktadır. İnsan haklarının çözümü hem iç barışı sağlamakta hem de küresel barış ve güvenliği mümkün kılmaktadır (Dağı:2004:6). İnsan güvenliği, yaklaşımı başta "ekonomik sorunlar, toplumsal eşitsizlik ve politik baskı" olmak üzere çatışma ve şiddetin sebeplerini ortaya çıkarmayı hedeflemektedir. Buradaki vurgu önleyicilik ve çatışma öncesi barış inşası üzerinedir (Reich, 2004:1). Eğer uluslararası sistemin temel problemi barış ve güvenlik ise, bunu temin etmenin yollarından birisi de insan haklarına dayalı ulusal yönetimdir (Dağı:2004:6). Uluslararası düzeyde küresel barışın faydaları, ulusal düzeyde kanun ve düzenlemelerin kamu malı olmasına benzemektedir (Mendez,1999:388). Barış ve güvenliği sağlandığı yerde yaşamak herkesin hoşuna gider çünkü bu demektir ki savaş ve tehditler yoktur, uluslararası seyahat ve ticaret engelsiz yapılabilir ve insanlar işlerine korkmadan gidebilirler. Barış, dünya varolduğundan beri de sağlanması ve korunması için çaba gösterilen bir kavramdır.

C. Barış ve Güvenlikte Birleşmiş Milletlerin Rolü

Barış, finansal istikrar ve ekonomik sistemin korunması gibi küresel kamu malları, sürekli bir biçimde sunulması gereken fakat genellikle yeterli arza sahip olmayan mallardır. Küresel düzeyde barış ve güvenlik söz konusu ise herkes bu durumun ortaya çıkarttığı faydadan yararlanmaktadır. Küresel Kamu mallarının sunulmaması ya da yetersiz sunulmasında kamusal kötüler ortaya çıkmaktır. Barışın ve güvenliğin yetersiz olması durumunda savaş, terör, yoksulluk gibi

sonuçlar meydana gelmektedir. Küresel düzeydeki olumsuzlukların çözümü küresel düzeyde işbirliği gerektirmekte olup, bu iş birliği ulusal, bölgesel ve küresel düzeydeki tedbir ve politikaların uyumlaştırılmasını ve gerekli finansmanın bulunmasını içermektedir (Tekin,ty:326).

Çağımızda ulusal kamu mallarının sunumunda, devlet örgütlenmeleri yeterli geldiği halde, bölgesel ve küresel malların sunumunda sadece devlet örgütleri yeterli gelmemektedir. Küresel Kamu Mallarının sunumu için meydana gelmiş tek bir kuruluş bulunmamaktır. Dolayısıyla, uluslararası kuruluşlar ve örgütlenmeler küresel dünyanın temel taşı konumunda olup, küresel kamu mallarının sunumunda, üretiminde ve yönetiminde rol oynamaktadır. Bu rollerini direk küresel kamu malını üreterek, yönetimi sağlayarak gerçekleştirdikleri gibi, diğer aktörlerin yönetim ve denetim çalışmalarına katılarak da gerçekleştirebilirler.

Küresel Kamu Mallarında sunum, o malı üretmek ya da çoğunlukla ortak düzenlemeler yapmak şeklinde olmaktadır. Örgütler, küresel kamu malları ile ilgili doğru sonuçların elde edilebilmesi ve değerlendirilmesinde gerekli olan bilgilerin aktarımında önemli bir konuma sahip olmaktadır(Martin, 1999:57).

Küresel Kamu Mallarının sunumunda politik karar alma ve üretim aşamaları olarak iki önemli süreç bulunmaktadır. Tablo 1'de görüldüğü gibi, politik karar alma sürecinde, malların nasıl, ne şekilde üretileceği ve faydalarının nasıl dağıtılacağına karar verilmektedir. Üretim aşaması, karar alma sürecinde alınan kararların uygulama süreci olup, iki aşamadan oluşmaktadır. Finansman aşaması, üretim için yeterli kaynak tahsisinin sağlanması, yönetim aşaması ise, kaynakların verimli ve etkin kullanımı demektir.

Tablo 1: Küresel Kamu Mallarının Sunum Aşaması

POLİTİK KARAR ALMA SÜRECİ	Malların ne şekilde, nasıl üretileceğine ve net faydalarının nasıl dağıtılacağına ilişkin kararları ile ilgilidir
ÜRETİM Finansman Yönetim	Karaların yürürlüğe konma aşaması Kamu ve özel kaynakların yeterli tahsisi Malları temini ile ilgili etkin ve verimli stratejik yönetim,

Kaynak: *Inge Kaul, Pedro Conceicao, Katell Le Goulven, Ronald Mendoza, Why Do Global Public Goods Matter Today, I.Kaul, P.Conceicao, K.Le Goulven ve R.U.Mendoza (der), Providing Global Public Goods, 2002, Oxford University.*

Küresel Kamu mallarının sunumu konusunda işlevi olan en önemli uluslararası kuruluş Birleşmiş Milletler Teşkilatıdır. Bünyesinde çok çeşitli alanlara dair fonlar bulunduran teşkilat, küresel kamu malı kapsamına giren çoğu alanda yer almaktadır. Birleşmiş Milletlerin finansman kaynakları çoğunlukla, üye devletlerden ödeme gücü ilkesine göre karşılanmaktadır (Kirmanoğlu vd, 2006:33). Örgüt organlarından beşi veto yetkisine sahip daimi üye olmak üzere onbeş üyeli Güvenlik Konseyi, barış ve güvenliğin sağlanmasında, barış ve güvenliğe yönelik tehdit ve saldırılarda "ana" sorumluluk ve yetkili organdır. Bununla birlikte, Güvenlik Konseyi, tüm devletlerin temsil edilerek birer oya sahip oldukları Genel Kurul da barış ve güvenlikle ilgili konularda söz hakkına sahiptir. SanFransisko Konferansı'nda kabul edilen BM Şartı devletlerin toprak bütünlüğüne, siyasi bağımsızlığına ve BM'nin amaç ve ilkelerine aykırı olarak devletlerin başka devletlere karşı askeri güç kullanmasını açıkça yasaklamaktadır. Uluslararası barış ve güvenliğin ihlal edildiği ya da tehlikeye düştüğü durumlarda Şart'ın Yedinci Bölümü uyarınca Güvenlik Konseyi uyulması zorunlu olan tedbirler alabilir (Madde 39). Bu tedbirlerden bir kısmı ekonomik ambargo, diplomatik ilişkilerin kesilmesi, iletişim ve ulaşımın kesilmesi gibi askeri nitelikte olmayan yaptırımlar şeklindedir (Madde 41) (Kaya, 2006)

Güvenlik konseyi, soğuk savaş yıllarında tarafların rızası, barış gücünün tarafsızlığı ve bir saldırı karşısında barış gücü askerlerinin kendini savunması dışında silaha başvurmama gibi geleneksel barış koruma ilkelerini uygularken, soğuk savaş sonrası dönemde, bu ilkeler değişen dünya yapısı ile birlikte yerini barışı koruma (peacekeeping) operasyonlarına bırakmıştır. Barışı koruma faaliyetleri, Birleşmiş Milletlerin, uluslararası barış ve güvenliği tehdit eden uyuşmazlıkların çözümüne yönelik çabalarının büyük bir kısmını oluşturmaktadır. Dağılmakta olan birçok devlette ortaya çıkan iç savaşlar, yeniden yapılanma, silahlanma söz konusu oluğunda Güvenlik Konseyi barışı koruma operasyonlarına başvurmak zorunda kalmıştır (Demirdöğen, 2006:237). Madde 42 verdiği yetki ile barışın gerçekleştirilmesi ile barış koruma arasındaki en önemli farklardan biri, birincisinin zorunlu olarak tarafların rızasına dayanmadan cebri olarak uygulanması iken, barış korumanın tarafların rızası ile uygulanıyor olmasıdır. Barış koruma hem birden fazla devleti ilgilendiren uluslararası nitelikte, hem de bir devletin içinde olan ulusal nitelikte durumlarda yerine getirilebilmektedir. İkinci fark ise, barışın tesisi operasyonlarında BM saldırgan devletin karşısında yer alırken, barış koruma operasyonlarında BM tüm taraflara karşı nötr durumda, tarafsız ve eşit mesafededir(Kaya, 2006). Barışı koruma operasyonları BM Şart'ında açıkça öngörülmemiş olup, özellikle Soğuk Savaş ortamında Güvenlik Konseyi'nin veto nedeniyle çalışamaz hale

gelmesi durumunda alternatif olarak uygulamaya konmuş operasyonlar olup, belirtilen görevler dahilinde hareket edilmektedir (Mendez,1999:399).

- Lojistik Destek (Gıda, İlaç ve Kıyafet sağlanması) görevi
- Gözlem Misyonu
- Fillen Tampon bölge oluşturma görevi
- Geçici Yönetim görevi

Dünya'nın birçok bölgesinde küreselleşme sonrasında ortaya çıkan etnik çatışmalar ve mikro milliyetçi akımları özellikle Avrupa'dan Asya'nın içlerine kadar uzanan bir coğrafyada etkin bir şekilde hissedilmeye başlamıştır (Demirdöğen, 2006:246). Bu durum sadece çatışmaların olduğu bölgedeki ülkeleri değil, komşu ülkelerini ve diğer bölgelerdeki ülkeleri de farklı şekillerde etkilemektedir. Bu ülkeler aynı zamanda barış koruma operasyonun önemli hedefi olma konumundadır.

D. Barış ve Güvenliğin Finansmanı

Ulusal düzeyde, kamusal mallar kamu sektörü tarafından sağlanır ve bu malların finansman vergi gelirleridir. Birleşmiş Milletlerin, barış koruma operasyonlarını finanse etmede kullandığı model, kamu mallarına ve malların Birleşmiş Milletlerdeki dışsallıklarına benzemektedir. Birleşmiş Milletlerin üç tane finansman kaynağı bulunmaktadır.

- Düzenli bütçe
- Özel barış koruma hesapları
- Gönüllü katılımcılar

Düzenli bütçe, teşkilata üye olan devletlerin katkıları ile BM'in yönetim harcamalarını oluşturmaktadır. Bütçenin değerlendirilmesinde aşamalı vergilendirme ilkesi temel alınır. Barışı koruma operasyonlarının başlangıcında, operasyonların maliyeti düzenli bütçeden karşılanıyordu. Daha sonra düzenleme yapılarak özel barış koruma hesabı oluşturulmuştur. Barış koruma operasyonları için değerlendirme ölçeği düzenli bütçeden daha aşamalıdır dolayısıyla zengin ülkeler fakir ülkelerden daha fazla ödeme yapmaktadır. Birleşmiş milletlerin düzenli bütçesi ve barış koruma hesaplarının miktarı göreli olarak gelişmiş ülkelerin devlet bütçelerin biraz daha azdır. Birleşmiş Milletlerin finansal durumu, kronik krizlerden biridir. Yetersiz fonlar, sürekli nakit akış çıkmazı ve devamlı olarak bilanço dışı olması örgütün yetersiz üretimine neden olmakta olup, bir takım somut problemler ortaya çıkmaktadır(Mendez,1999:401).

- Gecikmiş ödemeler için bir bilanço bulunmamaktadır.
- Birleşmiş milletler barış koruma operasyonlarına asker malzeme katkısı ya da direkt görevli devletlere geri ödeme yapmakta, fakat bu ödemeler genellikle nakit akış problemlerinden ve finansal krizler ile birlikte düzenli bütçe ve barış koruma fonları azalmış olmasından dolayı gecikmektedir.
- Barış Koruma hesapları hantal ve fazla zaman alan hesaplardır
- Barışı Korumanın artıran maliyeti, hem zengin hem de yoksul ülkelerin şikayet konusu olup, bu durum, Güvenlik Konseyi'nin ülkelerdeki çalışmalarını kısa tutması için aldığı kararlarda önemli bir faktördür.
- Mevcut sistem açıkça, kurum ve acil durumlar ve uzamış operasyonlar için duran askeri bir kuvvetin bakımını destekleyemez durumdadır.

Problemler, Birleşmiş Milletler finans sisteminin doğasından kaynaklanmakta olup, küresel kamu mallarının sağlanması için efektif bir sistem değildir(Mendez, 1999:402-403).

Sonuç

Küreselleşme ile birlikte ulusal sınırları aşan faaliyetlerde artışlar yaşanmakta ve bu artışlar terörizm, çatışma, mülteci, hastalık gibi birçok sorunun ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Ülkeleri risk altına sokan bu sorunlar nedeniyle birçok insan hayatlarını kaybetti ya da yaşam ortamlarından koparıldılar. İnsanlar sadece çatışmalarla değil, çatışmaların ortaya çıkardığı olduğu yoksulluk, hastalık gibi pek çok nedenden dolayı da yaşamlarını yitirmektedirler. İnsan haklarını ve özgürlüklerini kısıtlayan eğilimler barışın sağlanmasını güçleştirmektedir. İnsani kalkınma için kişisel ve küresel güvenliğin düzenli sağlanması ve korunması gerekmektedir. Bunun sağlanması içinde barış ve güvenlik adlı küresel kamu malının etkin bir şekilde yönetimi gerekmektedir.

Uluslararası kuruluşlar, küresel kamu mallarının sağlayıcılarıdır ve Güvenlik konseyi barış ve güvenliğin pratikte koruyucusudur. Barış ve Güvenliğin üretiminde, ulusal devletler önemli rol oynamaktadır. Ülkelerin eğitim, sağlık ve refah seviyelerinin yükselmesi için yaptıkları harcamalar barış sağlanması ve korunması için gerekli olan harcamalardır.

Kaynaklar

TEKIN, A., VURAL, İ.Y. Global Kamusal Malların Finansman Aracı Olarak Global Vergi Önerileri, http://www.sosyalbil.selcuk.edu.tr/sos_mak/makaleler%5CAhmet%20TEK%C4%B0N%20-%20%C4%B0stiklal%20Y.%20VURAL%5C323-337.pdf,(er.trh:05.01.2008).

DAĞI, İ.D.(2004). İnsan Hakları ve Uluslararası Sistem, Uluslararası İnsan Hakları, Sempozyumu, Bursa.

DEDEBEK, E(2015). Küresel Kamusal Mal Olarak Barış ve Güvenlik, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayımlanmamış doktora tezi, Ankara.

DEMIRDÖĞEN, Ü.D.(2006). Birleşmiş Milletler Barışı Koruma Operasyonları ve Güç Kullanma Olgusu, Akseniz İ.İ.B.F. Dergisi, http://www.akdeniz.edu.tr/iibf/dergi/Sayi11/15demirdogen.pdf.

FERRONI, M., A. MODY (2002) (Eds.). International Public Goods: Incentives, Measurement and Financing, Washington D.C. Kluwer Academic Publishers and World Bank.

GOULDING, M. (1993). The Evolution of United Nations Peacekeeping, International Affairs, 451-464.

KAUL, I., GRUNBERG, I. STERN, M.A.(1999). Defining Global Public Goods, I.Kaul, I.Grunberg, M.A. Stern (der), Global Public Goods, UNDP,Oxford University, Oxford.

KAUL, I., CONCEICAO, P., LE GOULVEN, K., MENDOZA, R.(2002).Why Do Global Public Goods Matter Today, I.Kaul, P.Conceicao, K.Le Goulven ve R.U.Mendoza (der), Providing Global Public Goods, Oxford University.

KANT, I.(1960). Ebedi Barış Üzerine Felsefi Deneme, (Çev. Yavuz Abadan – Seha L. Meray), Ankara.

KANBUR, R., SANDLER, T., ve MORRISON, K. M. (1999). The Future of Development Assistance: Common Pools and International Public Goods. ODC Policy Essay.

KAYA, İ.(2006). BM Lübnan Barış Gücü: UNIFIL, http://www.usakgundem.com/yazarlar.php?id=384&type=18, (er.trh.08.02.2009).

KIRMANOĞLU, H., YILMAZ, B.E., SUSAM, N.(2006). "Maliye Teorisinin Çıkmazı: Küresel Kamusal Mallar (Kalkınma Yardımları İçinde Küresel Kamusal Malların Finansmanı", Maliye Dergisi, Sayı:150, Ocak-Haziran.

INTRILIGATOR, M.D.(2007a). Economics and the Problems of Armed Conflict,War And Peace, Arms, War, And Terrorism In The Global Economy Today, (der) Wolfrm Elsner, Hamburg, Transcation Publishers,

INTRILIGATOR, M.D.(2007b). Global Security and Human Security, War and Poverty, Peace and Prospertiy Conference, Newyork.

MENDEZ, R.P.(1999).Peace As A Global Public Good, I.Kaul, I.Grunberg, M.A. Stern (der), Global Public Goods, UNDP,Oxford University, Oxford.

MARTIN, L.L.(1999).The Political Economy Of International Cooperation, I.Kaul, I.Grunberg, M.A. Stern (der), Global Public Goods, UNDP,Oxford University, Oxford.

REICH, S. (2004).Human Security As A Global Public Good, The Courier ACP-EU, January-February-March.

YILMAZ, E.B.(2010). "Barış ve Güvenlik: Küresel Kamu Malı Olarak Sunumu ve Finansman Mekanizmaları, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi", Cilt:10, Sayı:1, ss.137-158.

http://www.ihd.org.tr/bulten/baris2002.pdf (01.09.2002), Erişim tarihi: 02.01.2008.

http://www.barobirlik.org.tr/insanhaklari/mevzuat/ub/belgeler/bmsarti.pdf